

58 שכן הסתפק אי ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף ואף דם תחילת
 59 השחיטה מכשיר, או אינה לשחיטה אלא בסוף ואין דם תחילת
 60 השחיטה מכשיר אלא רק לאחר גמר השחיטה. ומאי תולין, שאם
 61 נטמאה הדלעת לאחר שנינו עליה דם תחילת השחיטה והתקנה
 62 ממנה קודם גמר השחיטה, הרי היא ספק טמאה. ואם היא דלעת של
 63 תרומה, לא אוכלין אותה, ואולם גם לא שורפין אותה כדין תרומה
 64 טמאה בודאי שמצותה בשריפה, מפני שאנו מסופקים האם הוכשרה
 65 הדלעת או לא.
 66 ממשיך רב אשי לפרש את דברי הברייתא: ומאי באו ונסמוך על
 67 דברי רבי שמעון שאמר רבי אושעיא, לרבי שמעון דם שחיטה לא
 68 מכשיר כלל, ואילו לרבי חייא ספיקא הוא אם דם השחיטה מכשיר
 69 אף בתחילתה, אך לענין שריפה מיהו שוין להרדי – שוים הם שאין
 70 שורפים את הדלעת שנטמאה לאחר שהוכשרה בדם תחילת
 71 השחיטה, כל אחד מטעמו. מר – רבי שמעון לא שרפיה – (סובר
 72 שאינה נשרפת) משום שלשיתו ודאי טהורה היא, ומר – רבי חייא
 73 לא שרפיה משום שספק טהורה היא. נמצא דהנה ליה רבי המטמא
 74 בתורת ודאי את הדלעת חד נגד השנים שאינם מטמאים אותה
 75 בודאי, ואין פוסקים להלכה כדבריו של אחד במקום שנים
 76 החולקים עליו. והכי קאמר רבי חייא, כגון זאת תולין, לא אוכלין
 77 ולא שורפין.
 78 הלכה בידינו (תגינה ב), שאף שאין האוכלים מקבלים טמאה אלא אם
 79 כן הוכשרו קודם לכן על ידי משקה שניתן עליהם, הקדשים מקבלים
 80 טומאה אפילו בלא הכשר משקה, משום שחיבת הקודש וחיבת
 81 הקדשים וחיבותם מחשיבתם לאוכל ומכשירתם לקבלת טומאה.
 82 ומביאה הגמרא ספק בדין הכשר זה.
 83 בעי רבי שמעון בן לקיש, צריד – קמח יבש של מנחות שלא נגע
 84 בשמן הבלל עם המנחה ונטמא בלא הכשר משקה משום חיבת
 85 הקודש, האם מונין בו ראשון ושני, שאם נטמא מאב הטומאה
 86 יטמא אוכל אחר ויעשהו שני, ואם נטמא מראשון לטומאה ונעשה
 87 שני יטמא אוכל אחר ויעשהו שלישי. או דלמא, אף שהצריד עצמו
 88 נטמא בלא הכשר משום חיבת הקודש, מכל מקום אין מונין בו
 89 ראשון ושני, ואינו מטמא אוכל אחר הנוגע בו.
 90 מפרשת הגמרא את צדדי הספק: כי מהניא – (האם מועילה) חבת
 91 הקדש להכשיר את הקדשים רק כדי לאפסולי גופיה – לפסול אותם
 92 עצמם, אבל למימנא ביה ראשון ושני שיטמא אוכל אחר הנוגע בו
 93 לא מועיל ההכשר האמור. או דלמא, לא שניא טומאת עצמם או
 94 טומאת אחרים, וכשם שהם עצמם נטמאים בלא הכשר משקה כמו
 95 כן הם מטמאים אחרים.
 96 הגמרא מביאה הוכחה לצד השני של הספק האמור: אמר רבי
 97 אלעזר, תא שמע, נאמר בתורה בדין טומאת אוכלים (ויקרא יא לד),
 98 'מכל האכל אשר יאכל וגו' אשר יבוא עליו מים יטמא, ומכאן שרק
 99 אוכל האכל אשר יאכל לקבלת טומאה, אבל אוכל שאינו בא
 100 במים לא הוכשר לכך. הרי לנו שכל אוכל שלא הוכשר על ידי
 101 משקה אינו נטמא, ואפילו חיבת הקודש אינה מועילה לטמא את
 102 הקדשים שנגעו בטומאה, אלא לפוסלם בלבד.
 103 מקשה הגמרא על הוכחה זו: אמר רבי שמעון בן לקיש לית ליה
 104 במאכלי חולין שרק אוכל האכל במים הוכשר לקבלת טומאה, הלא
 105 מקרא מפורש הוא כמובא לעיל. אלא רבי שמעון בן לקיש
 106 שהסתפק בדין זה, הדין מביעניא ליה, האם חבת הקדש באוכל
 107 האכל במים דמי, ועל כן קדשים אינם צריכים הכשר כלל ואף לא
 108 לענין לטמא אחרים, או שמא לא נאמר דין חיבת הקודש אלא
 109 לטומאת עצמם ולא לטמא אחרים. מתרצת הגמרא: רבי אלעזר נמי
 110 מיתור קראי קאמר – מיתור המקראות האמורים בענין הכשר אמר
 111 לפשוט את ספקו של ריש לקיש. מפרדי – (הלא) כבר פתיב בהמשך
 112 הפרשה דין הכשר משקים, שנאמר (שם לד) 'וכי יתן מים על ידע
 113 ונפל מנבלתם עליו טמא הוא לכם'. ואם כן דין הכשר האמור בכתוב
 114 'מכל האכל אשר יאכל' למה ליה.

1 סלקא דעתך אמינא, הואיל ופסולי המוקדשין אסורי
 2 פגיה ועבודה אף לאחר שנפל בהם מום ונפדו, ולא הותרה אלא
 3 אכילת בשרם בלבד, היינו סבורים שאף דמן יאסר בהנאה ולפני
 4 – (ויצטרך קבורה. קמשמע לן הכתוב 'על הארץ תשכנו כמים,
 5 שהוא מותר בהנאה כמים.
 6 הגמרא חוזרת לדין דם חללים, ומפרשת מהו: ארבעה מיני דם
 7 יוצאים על ידי דקירת אדם או בהמה: א. בתחילה הוא שחור ושורת
 8 ומטפטף שלא בחזק. ב. אחר כך הוא אדום ושורת. ג. אחר כך מקלח
 9 בחזק למרחוק, וזהו דם הנפש. כלומר דם שהנפש יוצאת בו. ד.
 10 לאחר שהדם מתמעט, הוא מפסיק לקלח, וחוזר להיות שורת, והוא
 11 הקרוי דם התמצית.
 12 תנא רבי ישמעאל, ממה שנאמר (במדבר כג כד) 'ודם חללים
 13 ישתה' למדנו, שדווקא דם התמצית היוצא מהגוף לאחר שמת
 14 ונעשה חלל נחשב למשקה, פרט לדם קילוח שהנפש יוצאת בו
 15 שאינו נחשב משקה, משום שעדיין אין הגוף חלל בשעת יציאתו, ועל
 16 כן אינו מכשיר את הודעים לקבלת טומאה.
 17 הגמרא חוזרת לדין בהכשר דם שחיטה: תנו רבנן, השוחט והתני
 18 מדם השחיטה על הדלעת, רבי אומר הוכשר הדלעת לקבלת
 19 טומאה על ידי הדם. רבי חייא אומר, תולין. כלומר, הכשר זה תלוי
 20 ועומד בספק. ובסמוך יבוארו דבריו.
 21 אמר רבי אושעיא, מאחר שרבי אומר הוכשר המאכל על ידי דם
 22 זה, ורבי חייא אומר תולין, אנו על מי נסמוך, האם יש לנו לטמא
 23 את הדלעת אם נגעה בה טומאה לאחר הכשר זה או לא. באו
 24 ונסמוך על דברי רבי שמעון, שהיה רבי שמעון אומר שחיטה
 25 מכשרת ולא דם. ובסמוך יבוארו דבריו.
 26 שיטת רב פפא בביאור המחלוקת האמורה: אמר רב פפא, הכל
 27 מודים, בין רבי ובין רבי חייא, היכא דאיתיה לדם השחיטה על
 28 הדלעת מתחלה ועד סוף של השחיטה, בולי עלמא לא פליגי
 29 דהוא מכשיר, וכשיטת חכמים במשנתנו. כי פליגי בנתקנת דהם
 30 מהדלעת בין שחיטת הסימן לשחיטת הסימן השני. רבי סבר, ישנה
 31 לשחיטה מתחלה ועד סוף, ואף תחילת השחיטה קרויה שחיטה,
 32 ועל כן האי דם שיעצא בסימן הראשון דם שחיטה הוא ומכשיר.
 33 ואילו רבי חייא סבר, אינה לשחיטה אלא בסוף, וכל זמן שלא
 34 נשחט גם הסימן השני האי דם של שחיטת הסימן הראשון דם מכה
 35 בעלמא הוא שאינו מכשיר, ואינו דם שחיטה. ומאי תולין שאמר
 36 רבי חייא, תולין את הכרעת הדבר עד גמר שחיטה. אי איתיה לדם
 37 זה על הדלעת בסוף השחיטה, הרי הוא מכשיר אותה לקבלת
 38 טומאה, שכן בגמר שחיטת הסימן השני מתברר שגם שחיטת הסימן
 39 הראשון היתה בכלל השחיטה, ואף דמה מכשיר את האוכלים.
 40 ואולם אי לא נשאר בגמרא השחיטה מדם הסימן הראשון על
 41 הדלעת, לא מכשיר דם זה את הדלעת, שהרי בזמן שהיה על
 42 הדלעת עדיין לא נשחט הסימן השני, וקודם גמר השחיטה אין נחשב
 43 דם תחילת השחיטה לדם שחיטה כאמור.
 44 ממשיך רב פפא לפרש את דברי הברייתא: ומאי באו ונסמוך על
 45 דברי רבי שמעון שאמר רבי אושעיא, לרבי שמעון דם שחיטה לא
 46 מכשיר כלל, ואילו לרבי חייא הרי הוא מכשיר, אך בנתקנת דם
 47 מהדלעת בין סימן לסימן מיהו שוין להרדי – שוים הם רבי שמעון
 48 ורבי חייא בדינם. מר – רבי שמעון לא מכשיר את הדלעת משום
 49 שלשיתו דם שחיטה אינו חשוב משקה כלל, ומר – רבי חייא לא
 50 מכשיר את הדלעת משום שקודם גמר השחיטה אין תחילתה
 51 נחשבת לשחיטה. נמצא שבאופן זה הנה ליה רבי הסובר שהוכשרה
 52 הדלעת חד נגד השנים שאינם מכשירים אותה, ואין פוסקים להלכה
 53 כדבריו של אחד במקום שנים החולקים עליו.
 54 שיטת רב אשי בביאור המחלוקת האמורה: רב אשי אומר, מה
 55 שאמר רבי חייא 'תולין' על דלעת שהוכשרה בדם שחיטה, תלויה
 56 ועומדת היא לעולם משמע, ואף אם נתקנה ממנה הדם בגמר
 57 השחיטה עדיין לרבי חייא ספיקא מספקא ליה, אם הוכשרה או לא.

1 הסתפק ריש לקיש שמא אין מועילה חיבת הקודש לענין טומאת
 2 אחרים.
 3 **אמר ליה** אביי לרב יוסף, **אטו רבי שמעון בן לקיש לתלות**
 4 **קמיפעיא ליה** – וכי הסתפק באיסור אכילת תרומה וקדשים שנגעו
 5 בקדשים שנפסלו על ידי הכשר בחיבת הקודש. הלא ודאי הוא
 6 שתולים אותם ואתר לאוכלם, שכן מדרבנן ודאי גזרו שחיבת
 7 הקודש תיחשב הכשר אף לענין טומאת אחרים. **כי קא מיפעיא ליה**
 8 – והסתפק ריש לקיש רק מזה דינה מן התורה, האם יש לשרוף
 9 תרומה וקדשים שנגעו בקדשים שנפסלו על ידי חיבת הקודש. שאם
 10 טומאתם רק מדרבנן תולים אותם, הלא אוכלים ולא שורפים, שכן
 11 מאחר שמן התורה הם טהורים אסור לשורפם, לפי שאסור להפסיד
 12 תרומה וקדשים טהורים. אבל אם טומאתם מן התורה, דינם בשרפה.
 13 הגמרא דנה בדין חיבת הקודש האם הוא מן התורה: מוכיחה הגמרא
 14 מדברי אביי, **מכלל דעיקר דין חיבת הקודש הוא מדאורייתא**. שהרי
 15 הסתפק ריש לקיש רק לענין טומאת אחרים האם היא מן התורה או
 16 לא, אבל הקדשים עצמם שנגעו בטומאה בלא שהוכשרו במשקה,
 17 פשוט לו שפסולם מן התורה משום חיבת הקודש, והרי הם נשרפים
 18 ככל קדשים פסולים.
 19 שואלת הגמרא: **מנא לן דין חיבת הקודש מן התורה**. **אילימא**
 20 שמקור דין זה הוא ממה **דכתיב** בבשר קדשים (ויקרא ט ז) **והקשר**
 21 **אשר יגע בכל טמא לא יאכל**, הלא יקשה, **הא בשר שנטמא**
 22 **דאתפשך במאי** – באיזה משקה הוכשר. **אילימא דאתפשך בדם**
 23 שחיתתו, **והאמר רבי חייה בר אבא אמר רבי יוחנן, מנן קדם**
 24 **קדשים שאינו מכשיר את האוכלים לקבלת טומאה**. **שנאמר** (דברים
 25 יב כד) **בדם לא תאכלנו על הארץ תשפכנו במים**, ומכאן שרק דם
 26 חולין הנשפך במים הוקש אליהם ומכשיר כמותם, אבל דם קדשים
 27 שאינו נשפך במים אלא נורק על גבי המזבח אינו מכשיר. אם כן
 28 לא יתכן שבשר קדשים מוכשר לקבל טומאה על ידי דם שחיתתו.
 29 **אלא** אם תאמר **דאתפשך במשקי בית מטבחיא** – שהוכשר הבשר
 30 על ידי המים שבבית המטבחיים שבמקדש שמדיחים בהם את
 31 הקרבנות, **והא אמר רבי יוסי ברבי חנינא, משקי בית מטבחיא**
 32 **שבמקדש, לא דיין שחן דבן** (טהורים) ואינו מטמאים, **אלא שאף**
 33 **אין מכשירין את האוכלים לקבלת טומאה**.
 34 מוסיפה הגמרא לפרש ראייה זו: **וכי תימא תרנמא אדם** – ואם תאמר
 35 שלא אמר כן רבי יוסי ברבי חנינא אלא על דם הקרבנות שבבית
 36 המטבחיים שאינו מכשיר משום שאינו נשפך במים, אבל המים
 37 שבבית המטבחיים מכשירים, לא יתכן לפרש כן, **והא** (– שהרי)
 38 **משקי בי מטבחיא אין מכשירין** **קאמר** בלשון רבים, ומשמע בין
 39 דם ובין מים.
 40 מסיקה הגמרא את ראייתה: **אלא לאו** – וכי לא מוכח משם שבשר
 41 הקודש שנטמא לא הוכשר בשום משקה אלא **דאתפשך בפת**
 42 **הקדש** בלבד. ומכאן שחיבת הקודש מכשירה מן התורה את
 43 הקדשים לקבל טומאה.
 44 דוחה הגמרא ראייה זו: **והלמא אין חיבת הקודש מכשירה מן התורה**,
 45 אלא האופן שבו בשר קודש נטמא מן התורה הוא **בדרב יהודה אמר**
 46 **שמואל**. **דאמר רב יהודה אמר שמואל**, מצינו לבשר קודש
 47 שהוכשר במים, כגון **שתייה לו פרה של ובהי שלמים, והעבירה**
 48 **בנחל בעודה חיה**, ואחר כך **שתייה**, ועדיין **משקה מי הנחל מופת**
 49 **עליה** לאחר שחיתתה, ונפל מהעור על הבשר והכשירו לקבל
 50 טומאה.
 51 הגמרא מביאה מקור אחר להכשר חיבת הקודש מן התורה: **אלא**
 52 **מסיפא** של הכתוב האמור יש ללמוד את דין חיבת הקודש. שנאמר
 53 (ויקרא ט ז) **והקשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף, והקשר**
 54 **כל טהור יאכל בשר**. שתיבת 'הבשר' השניה מיותרת, שהרי כבר
 55 נאמר 'והבשר' בתחילת הכתוב, ובאה לרבות אף עצים ולבונה של
 56 קדשים לקבלת טומאת אוכלין. וקשה, וכי עצים ולבונה בני אכילה
 57 יניהו, ואין נוהגת בהם טומאת אוכלים. **אלא** בהכרח שתיבת **הקדש**
 58 **מכשירא להו ומשויא להו אוכל** – מכשירה אותם ומחשיבה אותם
 59 לאוכל. **הכא נמי** – אף כאן במאכלי קודש שלא הוכשרו על ידי
 60 משקה. תיבת **הקדש מכשירתה** לקבל טומאה אף בלא משקה.

1 **לאו למעוטי חיבת הקודש** – שאף אוכל קדשים צריך הכשר כדי
 2 לטמא אחרים, ולא נאמר דין חיבת הקודש אלא לענין טומאת עצמו.
 3 דוחה הגמרא: **לא** דיבר הכתוב בקדשים אלא בחולין, ושנה דין זה
 4 פעמיים, משום שחך קרא משמיענו שהאוכלים צריכים הכשר כדי
 5 להטמא בטומאת מת, וחד קרא משמיענו דין זה באוכלים שנטמאו
 6 בטומאת שרץ.
 7 הגמרא מבארת למה הוצרכו שני פסוקים אלו: **וצריכי שני כתובים**
 8 אלו, משום **דאי אשמעינן דין זה רק בטומאת מת**, היינו אומרים
 9 שדווקא **התם הוא דבצי** (שצריך) את **הכשר המשקה** כדי שיטמאו
 10 האוכלים על ידו, **משום שיש בטומאת מת קולא בכך דלא מטמא**
 11 **בשרו בשיעור קטן של בעדשה** אלא רק בשיעור כזית, ולכן הקילה
 12 בו התורה אף שלא יטמא את האוכלים בלא הכשר. **אבל שרץ**
 13 **שהחמירה התורה בטומאתו דמטמא הוא אפילו בשיעור בעדשה**
 14 **מבשרו, אימא שיש להחמיר בו אף לענין שלא ליפעי** (יצטרך) את
 15 **הכשר האוכלים כדי לטמאותם**.
 16 וכמו כן **אי אשמעינן דין הכשר בטומאת שרץ**, היינו אומרים
 17 שדווקא בה נאמר דין זה, **משום שטומאתו קלה, דהרי לא מטמא**
 18 **טומאת שבעה ימים**, אלא כל הנוגע בו אינו נטמא אלא עד הערב
 19 בלבד. **אבל מת דמטמא טומאת שבעה ימים, אימא שמשום**
 20 **שטומאתו חמורה לא ליפעי את הכשר האוכל במשקה**. לפיכך
 21 **צריכא להשמיענו דין הכשר בין במת ובין בשרץ**.
 22 הגמרא מקשה על דברי רבי אלעזר ממשנתנו: **מתיב רב יוסף, הלא**
 23 **שנינו במשנה, רבי שמעון אומר**, בהמה חיה ועוף שנשחטו הוקשרו
 24 **בשחיטה** עצמה, ולא על ידי הדם. ובהכרח שהוקשרו לגמרי,
 25 **ואפילו למינני בהו ראשון ושני** לטמא אחרים. ולדברי רבי אלעזר
 26 **אמאי** הוא מטמא אחרים, **והא לאו אוכל הפא במים הוא**. ואף
 27 שהשחיטה מכשירתו, מכל מקום בלא הכשר משקה אין לו אלא
 28 להפסל בעצמו, ולא לטמא אחרים. אלא בהכרח שכל אוכל שנטמא
 29 בלא הכשר משקה מטמא אף אחרים, ואף קדשים שהוכשרו על ידי
 30 חיבת הקודש.
 31 **אמר ליה אביי לרב יוסף**, אין זו ראייה, משום שאף לרבי שמעון
 32 טומאת הבשר שלא הוכשר אינה מן התורה, אלא **עשאוהו לשחיטה**
 33 **כהכשר מים רק מדרבנן**.
 34 רבי זירא מביא הוכחה נוספת לכך שחיבת הקודש מועילה אף לטמא
 35 אחרים: **אמר רבי יורא, תא שמע, הנוצר את ענביו לצורך דריכתם**
 36 **בגת לין**, ויצא מהם משקה, **שפאי אומר**, הוקשר (הוכשרו הענבים)
 37 על ידי משקה זה. והלל אומר, **לא הוקשר**, משום שאין המשקה
 38 מכשיר אלא אם כן יוצא לרצון הבעלים, ואין דעתם נוחה במשקה
 39 זה משום שהוא הולך לאיבוד. **ושתיק ליה הלל לשפאי** והודה
 40 לדבריו.
 41 מסיק רבי זירא את ראייתו: **אמאי, והא לאו אוכל הפא במים הוא**,
 42 שהרי אין משקה זה יוצא לרצון הבעלים. ומכאן שיתכן אף באוכל
 43 שלא הוכשר במשקה שיטמא אחרים, ואם כן הוא הדין לחיבת
 44 הקודש.
 45 **אמר ליה אביי לרבי זירא**, אין זו ראייה, משום שאף לשמאי אין זה
 46 הכשר מן התורה, אלא **עשאוהו כהכשר מים מדרבנן**. שגזרו
 47 חכמים על משקה זה היוצא שלא לרצון הבעלים משום הנוצר
 48 בקופות מופפות (אטומות בופת), שאז מכשיר המשקה היוצא מן
 49 הענבים מן התורה, שכן בקופות אלו אינו הולך לאיבוד, ונח
 50 לבעלים ביציאתו.
 51 הגמרא חוזרת לדון בראיית רב יוסף מדברי רבי שמעון במשנתנו נגד
 52 דברי רבי אלעזר: **אמר ליה רב יוסף לאביי, אמניא לה אנא** – אני
 53 אמרתי להוכיח מדברי רבי שמעון שאמר במשנתנו 'הוקשרו
 54 בשחיטה' שחיבת הקודש מכשירה אף לטמא אחרים. **ואת דחית**
 55 **ראיה זו ואמרת לי שרק מדרבנן עשאוהו את הבשר באוכל שנטמא**
 56 **על ידי הכשר מים**. וכמו כן **אמר לה רבי יורא** להוכיח מהנוצר
 57 לגת לחיבת הקודש, ודחית את ראייתו **ואמרת ליה, עשאוהו**
 58 **כהכשר מים** רק מדרבנן. והלא עדיין יקשה אף לדבריו, שאם כן
 59 **לרבי שמעון בן לקיש נמי יש לומר שלכל הפחות מדרבנן עשאוהו**
 60 **לחיבת הקודש כהכשר מים** לגמרי ואף לענין טומאת אחרים, ואין